Doelstelling

Financiële geletterdheid is een vaardigheid die kinderen best al op jonge leeftijd verwerven. Financiële educatie zorgt ervoor dat men op latere leeftijd op een verantwoorde wijze kan omgaan met geld. Kinderen enkel kennis bijbrengen over financiële aspecten heeft geen enkele zin. Om het doel te bereiken dat jongeren veilig en bewust aan de financieel-economische wereld kunnen participeren, is een competentiegerichte aanpak nodig.

Financiële educatie heeft tot doel kinderen inzicht te geven in hun bestedingspatroon, hen vaardigheden te laten opdoen in het planmatig omgaan met geld en hen keuzes en afwegingen te leren maken. Precies daarom werd de themakoffer GeldWeg ontwikkeld. We willen de kinderen stimuleren om, op hun niveau, een gezonde financiële huishouding te voeren door hen inzicht te laten krijgen in inkomsten en uitgavepatronen.

Door dit spel leren kinderen hun mannetje te staan in een wereld waar het gezinsbudget vaak niet zo onuitputtelijk is als het aanbod aan basisbenodigdheden en leuke hebbedingetjes. Ze leren zich op speelse wijze een weg te banen tussen de verborgen verleiders van de reclamewereld en ze komen te weten hoe ze op een duurzame en gezonde manier inkopen kunnen doen. Bovendien komen ze in contact met de gevolgen van schulden en kopen op krediet.

Hoewel de opdrachten in deze handleiding vooral gericht zijn op kinderen uit de lagere school, is het materiaal ook geschikt voor leerlingen van de eerste graad uit het secundair onderwijs.

Waarom vroeg leren omgaan met geld?

Uit onderzoek blijkt dat er de laatste jaren een sterke toename is van gezinnen die moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Vaak komen zij ten einde raad naar het OCMW met de vraag om geholpen te worden. De hulpverlening kan bestaan uit tijdelijke financiële ondersteuning, budgetbegeleiding of collectieve schuldbemiddeling voor de meer complexe dossiers.

Onderzoek toont verder aan dat vooral mensen met een laag of onregelmatig inkomen in de problemen komen. Ook personen die een tekort aan administratieve vaardigheden hebben, vormen een risicogroep. Inkomensverlies door echtscheiding, langdurige ziekte of overbesteding zijn andere bepalende factoren. Vooral alleenwonende jongeren, ouderen en eenoudergezinnen kloppen bij het OCMW aan voor financiële hulp.

Het fabeltje dat mensen met een schuldenproblematiek het vooral aan zichzelf te danken hebben, klopt niet. Mensen met schulden zijn terug te vinden in alle lagen van de bevolking en de oorzaken van schulden zijn velerlei. De top vijf van rekeningen die niet betaald worden, zijn de elektriciteits-, gas- en waterfactuur, afbetalingen van leningen en schulden gemaakt door krediet- of winkelkaarten.

GeldWeg gaat uit van het principe 'jong geleerd is oud gedaan'. Ook het Vlaams cnetrum schuldenlast vervangen door 'Steunpunt Mens en Samenleving (SAMvzw) beklemtoont het belang van preventie en de nood aan een basiscursus over omgaan met geld en het voorkomen van schulden. GeldWeg biedt voor de lagere school een educatief pakket dat uniek is. Het wil kinderen op een creatieve en speelse manier kritisch leren omgaan met geld. Door de juiste keuzes te leren maken en bewust te leren anticiperen op onvoorziene kosten en omstandigheden groeien de leerlingen op tot kritische consumenten.

➤ **Meer informatie over schulden en schuldbemiddeling:**
www.eerstehulpbijschulden.be

GeldWeg biedt ondersteuning op weg naar de eindtermen

GeldWeg geeft leerkrachten op een zeer toegankelijke en gemakkelijke manier de kans om hun leerlingen stap voor stap mee te nemen in een verhaal op weg naar de eindtermen.

GeldWeg groeit immers mee met de leerlingen en blijft hen jaar na jaar verrassen met nieuwe boeiende thema's (verborgen verleiders, kopen op krediet, duurzaamheid, gezinsbudget…).

Verder is GeldWeg een zeer handige tool voor wie vakoverschrijdend aan de slag wil gaan. De vakoverschrijdende mogelijkheden zijn eindeloos. Zo is het maar een kleine stap om in de nabespreking de aangekochte boodschappen aan gezondheid, duurzaamheid en milieuvriendelijkheid te toetsen. Maar ook in de voorbereiding bieden de verschillende thema's talrijke mogelijkheden: de leerlingen worden even reclameontwerper, ze stellen hun 'droomberoep' voor, ze berekenen wat kopen op krediet meer kan kosten enzovoort.

GeldWeg is overigens zeer geschikt als speels sluitstuk van een projectweek waarin de verschillende thema's aan bod kwamen.

GeldWeg is een eenvoudig en leuk bordspel

Spelen is voor kinderen van levensbelang. Het leert hen de wereld om zich heen te ontdekken. Ze ervaren de wereld in de meest letterlijke zin van het woord. Samen spelen betekent ook rekening leren houden met leeftijdgenootjes.

GeldWeg groeit mee met kinderen en past zich aan de opgedane kennis en vaardigheden van elke leeftijd aan. De verschillende thema's laten hen stap voor stap kennismaken met de realiteit van de volwassenenwereld.

Kinderen uit de eerste graad leren hoe je geld kunt uitgeven zodat er nog wat geld over is om iets leuks te doen nadat je voeding en kledij hebt gekocht.

Met kinderen uit de tweede en derde graad stappen we stilaan in het echte leven. Ze maken kennis met de verborgen verleiders, de mogelijkheden en gevaren van reclame, leningen en kopen op krediet. Het overzicht behouden en een grondige budgetplanning vormen hierbij de uitdaging.

Laat het spel beginnen!

A Het spel

1. GeldWeg-spelfiches voor de eerste graad

De spelfiche voor de eerste graad heeft drie winkelopdrachten in petto.

Op basis van een tijdslijn, die loopt van opstaan tot gaan slapen, kiezen de leerlingen hun ontbijt, hun middag- en avondmaal.

Op woensdagnamiddag gaan ze lekker winkelen in de hippe kledingwinkel om de hoek.

In het weekend is er vrije tijd om samen iets leuks te doen. Maar leuke dingen kosten natuurlijk geld. Waarvoor hebben we nog geld over?

Bij elke gemaakte keuze hoort een kaartje. Die kaartjes worden in de loop van het spel op het spelbord gelegd. Op die manier is het mogelijk om achteraf de keuzes van de verschillende groepen te vergelijken.

2. GeldWeg-spelbord voor de tweede en derde graad

Leerlingen van de tweede en derde graad spelen GeldWeg op hetzelfde spelbord. Op het spelbord is telkens plaats voor maximaal vijf spelersgroepjes.

In de tweede graad speelt elke groep, ongeacht het aantal leerlingen, als een gezin van vier personen (twee volwassenen, twee kinderen).

In de derde graad speelt elke groep een gezin zoals beschreven in de gezinsfiche.

Elk leerjaar krijgt daarbij een specifieke opdracht, gekoppeld aan een thema (bv. reclame, krediet…).

De ouders kunnen bij de voorbereiding van GeldWeg een belangrijke rol spelen. Tijdens het boodschappen doen kunnen ze hun kinderen prijsbewust(er) maken. Ook het kasticket kan na het winkelen even onder de loep genomen worden. Op die manier worden de leerlingen vast en zeker klaargestoomd voor het voorbereidende GeldWeg-klasgesprek of de GeldWeg-quiz: 'Wat kost…?'

Vooraleer de groepen definitief op pad gaan op de GeldWeg maken ze eerst de profieltest 'Ben je een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'. In deze profieltest peilen we naar het onbewuste koopgedrag van de leerlingen. Tijdens de nabespreking worden de profielen vergeleken met het aankoopgedrag tijdens het spel.

Tijdens het parcours vallen de leerlingen van de ene verrassing in de andere. Van verjaardagscadeautjes tot zakkenrollers, zowel 'geluk' als 'pech' komen ze tegen op de GeldWeg. Dit element maakt het spel gevarieerd en boeiend.

Bij GeldWeg gaat het, in tegenstelling tot bij andere gezelschapsspelen, niet om winnen of verliezen. Tijdens een uitgebreide nabespreking worden de gemaakte keuzes van de verschillende groepen besproken, vergeleken, getoetst aan het budget en meegenomen naar de andere lesdomeinen.

B Wat zit er in de themakoffer GeldWeg

De themakoffer bevat de volgende elementen:

- de handleiding en spelregels
- speelcentjes en speelgeld
- gezinsfiches
- budgetplanners
- Winkelkrant
- '?'-kaartjes

Downloads beschikbaar op:

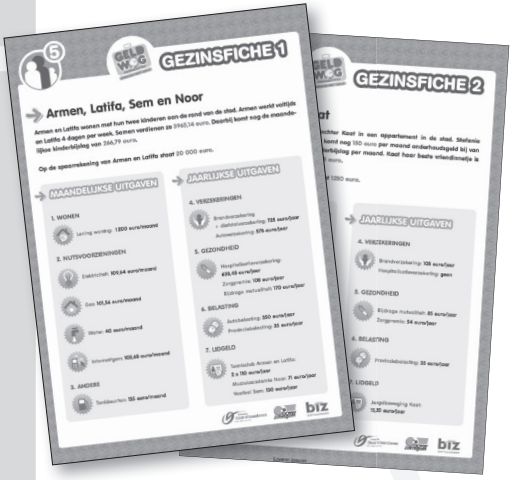
www.bizoostvlaanderen.be

Spelelementen eerste graad:

- 5 spelfiches
- 100 afbeeldingen van de producten
- 5 exemplaren van ‘De Winkelkrant’

Spelelementen tweede en derde graad:

- 1 dubbelzijdig spelbord
- 5 pionnen
- 2 dobbelstenen
- 2 exemplaren van ‘De Winkelkrant’
- budgetplanners/boodschappenlijsten
- 20 ‘?’-kaartjes voor het derde en vierde leerjaar
- 20 ‘?’-kaartjes voor het vijfde en zesde leerjaar
- 5 gezinsfiches voor het vijfde leerjaar
- 4 gezinsfiches voor het zesde leerjaar

gezinsfiches

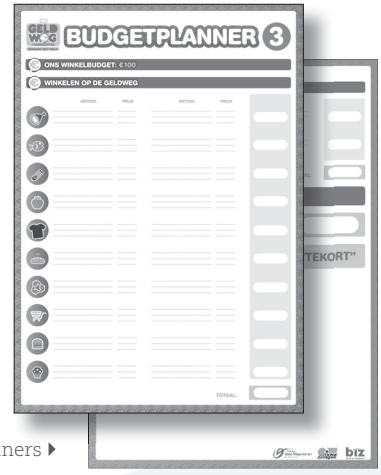

? - kaartjes

Download extra materiaal via
www.bizoostvlaanderen.be

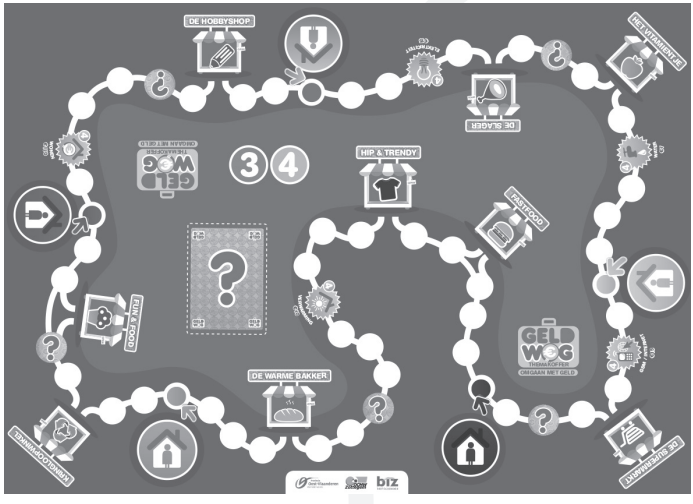
▼ winkelkrant

budgetplanners ▶

▼ spelbord

C Eerste graad

1. Eerste leerjaar

DOELSTELLING
De leerlingen bewust leren winkelen

1.1. Voorbereiding

Tips ter voorbereiding van het spel

We doen in de klas een rondje.

Wat eet jij het liefst:

- als ontbijt? (brood, ontbijtgranen, beleg, melk);
- als middagmaal? (boterhammen met beleg, een salade, pasta, aardappelen, vis, vlees);
- als avondmaal? (pasta, groenten, vlees, vis, brood met beleg);
- wat verkies je als tussendoortje? (fruit, yoghurt, snoep);
- wat doe jij het liefst in jouw vrije tijd? (buiten spelen, met zijn allen een pretpark bezoeken, naar een feestje gaan, naar de jeugdbeweging of de sportclub gaan).

Tip: Ook leuk om te doen!

- Maak een mooie tekening van jouw favoriete ontbijt, middag- en avondmaal.
- Wat zijn je hobby's? Vertel er even over in de klas.

1.2. Het spel

De GeldWeg-spelfiches worden verdeeld over de klas. Aan elke fiche kunnen maximaal vijf leerlingen plaatsnemen.
De leerkracht licht de winkelopdrachten toe en laat de leerlingen om beurten een keuze maken. Alle groepen beschikken over eenzelfde budget: 10 GeldWeg-speelcentjes. De aankopen worden betaald aan de 'bankier' die per groep is aangeduid.

Spelverloop

Kies uit 'De Winkelkrant':

Opdracht 1 Een ontbijt, middag- en avondmaal.
Plaats het bijbehorende kaartje op de spelfiche.

Opdracht 2 Een artikel uit de kledingwinkel voor één iemand van het gezin.
Plaats het bijbehorende kaartje op de spelfiche.

Opdracht 3 Een activiteit die je samen wil doen in het weekend.
Plaats het bijbehorende kaartje op de spelfiche.

Nabespreking

Wanneer alle keuzes zijn gemaakt, is het tijd om de keuzes van de verschillende groepen te bekijken en te vergelijken.

- Waarom heb je net dat gekocht?
- Zijn er nog centjes over?
- Hoe ga je die besteden?
  Of steek je de centjes liever in jouw spaarpot?
- Heb je bij het winkelen ook gedacht aan jouw gezondheid?

2. Tweede leerjaar

THEMA
OMGAAN MET GELD

DOELSTELLING
De leerlingen bewust leren winkelen

2.1. Voorbereiding

Tips ter voorbereiding van het spel

We doen in de klas een rondje.

Wat eet jij het liefst?

- als ontbijt? (brood, ontbijtgranen, beleg, melk);
- als middagmaal? (boterhammen met beleg, een salade, pasta, aardappelen, vis, vlees);
- als avondmaal? (pasta, groenten, vlees, vis, brood met beleg);
- wat verkies je als tussendoortje? (fruit, yoghurt, snoep);

- wat doe jij het liefst in jouw vrije tijd? (buiten spelen, met zijn allen een pretpark bezoeken, naar een feestje gaan, naar de jeugdbeweging of de sportclub gaan).

Tip: Ook leuk om te doen!

- Maak een mooie tekening van jouw favoriete ontbijt, middagmaal en avondmaal.
- Wat zijn je hobby's? Vertel er even over in de klas.

2.2. Het spel

De GeldWeg-spelfiches worden verdeeld over de klas. Aan elke fiche kunnen maximaal vijf leerlingen plaatsnemen. De leerkracht licht de winkelopdrachten toe en laat de leerlingen om beurt een keuze maken.
Alle groepen beschikken over eenzelfde budget: 50 euro (1 x 20 euro; 1 x 10 euro; 2 x 5 euro; 5 x 1 euro; 10 x 0,50 euro). Elke leerling komt aan de beurt om een keuze te maken. De aankopen worden betaald aan de aangeduide 'bankier'.

Spelverloop

Kies uit 'De Winkelkrant':

Opdracht 1 Een ontbijt, middagmaal en avondmaal.
Plaats het bijbehorende kaartje op de spelfiche.

Opdracht 2 Een artikel uit de kledingwinkel voor één iemand van het gezin.
Plaats het bijbehorende kaartje op de spelfiche.

Opdracht 3 Een activiteit die je samen wilt doen in het weekend.
Plaats het bijbehorende kaartje op de spelfiche.

Nabespreking

Wanneer alle keuzes zijn gemaakt, is het tijd om de keuzes van de verschillende groepen te bekijken en te vergelijken.

- Waarom heb je net dat gekocht?
- Zijn er nog centjes over?
- Hoe ga je die besteden? Of steek je de centjes liever in jouw spaarpot?
- Heb je bij het winkelen ook gedacht aan jouw gezondheid?

D Tweede graad

1. Derde leerjaar

THEMA
OMGAAN MET RECLAME

DOELSTELLING

- De sterktes van reclame
  (informatie over wat er zoal te koop is);
- De zwaktes van reclame
  (verborgen verleiders, aanzetten tot impulsief koopgedrag).

1.1. Voorbereiding

Tips ter voorbereiding van het spel

- De leerlingen gaan met hun ouders mee winkelen en bekijken de prijzen. Wat is goedkoop? Wat is nogal duur? Zo zijn ze voorbereid op de 'Wat kost…?'-quiz.
- De leerlingen vergelijken verschillende reclameboodschappen (reclamefolders, weekbladen, tv-spots…). Is de informatie die we krijgen wel altijd correct?

Tip: Ook leuk om te doen!

- De leerlingen kruipen even in de huid van de reclame-ontwerper en ontwerpen zelf een affiche, advertentie of uitstalraam.
- Welke affiche spreekt je het meest aan? Wat maakt dat de ene affiche in het oog springt en de andere niet?
- Wanneer is reclame geslaagd en wanneer komt de boodschap het best over?

Voorbereidingen op een dagje winkelen op de GeldWeg

Hoe groot is ons budget? Wat moeten we er van betalen?
De leerlingen worden verdeeld in vijf groepjes. Ongeacht het aantal leerlingen speelt elke groep een gezin van vier personen (twee volwassenen en twee kinderen). Elk gezin beschikt over een winkelbudget van 100 euro.
Wat is er te koop in de winkels op de GeldWeg?

Doorblader 'De Winkelkrant' en maak de boodschappenlijst op.

Wat moet er zeker in ons winkelmandje liggen? Alles voor:

- de dagelijkse hygiëne (zeep, tandpasta, zakdoekjes);
- een lievelingsontbijt (brood, ontbijtgranen, beleg);
- het favoriete middagmaal (boterhammen met beleg, een salade, pasta, aardappelen, vis, vlees);
- een lekker avondmaal (pasta, groenten, vlees, vis, brood met beleg);
- een niet te missen tussendoortje (fruit, yoghurt, snoep).

Oh neen, onverwachte kosten!
Eén gezinslid heeft dringend een nieuwe broek of een rok en een T-shirt nodig.

Joepie! Vrije tijd!
Winkelen is ook iets leuks kopen voor in de vrije tijd.

Voorbereidende profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'
Het dagje winkelen start met de profieltest 'Ben je een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'.
De test wordt tot op het einde van het spel bewaard door de leerkracht of door de leerlingen.
De profieltest is beschikbaar beschikbaar via de QR-code en als bijlage bij de spelregels.

1.2. Het spel

De klas wordt verdeeld in maximaal vijf groepjes. Elke groep, ongeacht het aantal leerlingen, speelt het spel als een gezin van vier personen (twee volwassenen en twee kinderen). Elke groep neemt plaats aan een huisje op het GeldWeg-spelbord. Keuzes over de aankopen worden samen en in overleg gemaakt. Elke leerling krijgt zijn/haar beurt aan het spelbord.

Het gezin krijgt een winkelbudget van 100 euro (3 x 20 euro; 1 x 10 euro; 2 x 5 euro; 15 x 1 euro; 10 x 0,50 euro). Elke groep duidt een 'bankier' aan, die het geld van de aankopen ontvangt. Zij/hij beschikt ook over wat extra wisselgeld (5 x 1 euro en 10 x 0,50 euro). Dit bedrag wordt bij de eindafrekening teruggegeven.

Winkelopdrachten

Kies uit 'De Winkelkrant' voor:

Opdracht 1
Alle benodigdheden om voor een gezin van vier personen een ontbijt, een middag- en een avondmaal klaar te maken. Vergeet daarbij ook het tussendoortje niet.

De producten voor de dagelijkse hygiëne, want in de badkamerkast ontbreken er al enkele (tandpasta, zeep, douchegel).

Opdracht 2
Een nieuwe broek of rok en T-shirt. Een gezinslid is immers dringend aan nieuwe kleding toe.

Opdracht 3
Iets leuks voor in de vrije tijd. Dit hoort ook bij een dagje winkelen. Meer kopen mag… maar let op je winkelbudget!

Spelverloop

1. De groep die het hoogste aantal ogen gooit met de dobbelsteen is aan zet en kiest de kleur van zijn pion. De kleur van de pion stemt overeen met een huisje op het GeldWeg-bord. Dit wordt de vertrek- en aankomstplaats voor het dagje winkelen.

2. Het verloop van de GeldWeg wordt aangegeven door de pijl die vertrekt aan het huisje.

3. Bij de vakjes met specifieke logo's hoort voor het derde leerjaar geen opdracht.

4. Als je voor een winkel staat en je gooit meer ogen dan nodig om de winkel binnen te gaan, dan ga je toch de winkel binnen. Je doet je aankopen en stapt met de rest van het aantal ogen de winkel weer uit. Op die manier ga je langs in elke winkel.

5. Je doet in elke winkel minstens één aankoop, behalve in de Fastfood en de Fun&Food.

6. Je noteert de uitgaven van je aankopen per winkel op de budgetplanner. Je betaalt de aankopen aan de 'bankier'.

7. Kom je in de buurt van de Fastfood of de Fun&Food, dan kies je zelf of je daar iets wilt kopen. Je bent niet verplicht om in deze winkels binnen te gaan. Heb je niets nodig, dan ga je gewoon rechtdoor.

8. Sta je op '?', dan neem je een bijbehorend kaartje. Je voert de opdracht uit, je vult de budgetplanner in en je legt het kaartje terug onderaan de stapel.

9. Het spel eindigt als je geld op is of als je terug thuiskomt.

10. Om je huis binnen te gaan moet je het juiste aantal ogen met de dobbelsteen gooien. Gooi je te veel ogen, dan keer je op de GeldWeg terug.

11. Zodra je thuis bent, is het tijd voor de eindafrekening. Noteer op je budgetplanner:
    - hoeveel geld je in totaal uitgaf bij het winkelen;
    - het bedrag dat je eventueel uitgaf in de Fastfood of in de Fun&Food;
    - wat je eventueel gewonnen of verloren hebt met de '?'-kaartjes.

    Bereken het eindresultaat.

Nabespreking

Na een dagje winkelen is het tijd voor de realiteit. Wat zeggen de rekeningen?

- Was je in staat om binnen het budget voor jouw gezin te zorgen?
- Of kwam je toch nietsvermoedend in de rode cijfers terecht?
- Wat had je beter niet gekocht? Was er nog geld over voor de hobby?
- Is je winkelmandje wel gezond en duurzaam?

Als afsluiter van het GeldWeg-avontuur neem je er de profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?' weer bij. De letters A, B en C krijgen nu hun echte betekenis.

A = uitgever, B = spaarder en C = rekenwonder

De resultaten van de profieltest worden vergeleken met het aankoopgedrag tijdens het winkelen op de GeldWeg.

Meer informatie over omgaan met geld/kinderen en geld:
www.nibud.nl

1.3. En zo kunnen we nog even doorgaan

Zoals reeds is aangegeven, is de GeldWeg uiterst geschikt om te linken aan andere thema's of vakken.

Heb jij je laten verleiden door de reclamefolders?
Kennistest 'Verborgen verleiders', beschikbaar via de QR-code

Heb je tijdens het winkelen ook gedacht aan je gezondheid?
Kennistest 'Gezondheid', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over gezonde voeding:
www.gezondheid.be

Hoe milieubewust was je dagje winkelen?
Kennistest 'Milieu', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over afvalvrij winkelen:
www.ovam.be

1.4. Profieltest – derde leerjaar

'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'

Je krijgt van oma en opa 25 euro extra zakgeld. Wat doe je ermee?

- Ik spaar 25 euro. **B**
- Ik spaar 10 euro en koop iets leuks voor 15 euro. **C**
- Ik ga onmiddellijk naar de Multimediashop en koop de nieuwste cd van mijn favoriete groep. **A**

Je wilt een nieuwe spelcomputer. Wat doe je?

- Ik haal het nodige geld uit mijn spaarvarken of van mijn spaarrekening. **A**
- Ik zoek of er in de Kringloopwinkel een goedkope tweedehands spelcomputer te krijgen is. **B**
- Ik bekijk alle reclamefolders om te zien of er een betaalbare spelcomputer in aanbieding is. **C**

Hoe denk je over geld?

- Geld dient om uit te geven, dus spaar ik niet veel. **A**
- Ik verdeel mijn geld: ik spaar veel en koop weinig. **B**
- Ik verdeel mijn geld: ik koop eerst wat ik nodig heb, dan pas wat ik leuk vind. **C**

Wat zou je doen als je morgen de Lotto wint?

- Ik spaar alles. **B**
- Ik koop ineens alle dingen waar ik al lang zin in heb. **A**
- Ik spaar de helft. Met de rest koop ik iets waar ik al lang van droom. **C**

Je ziet een mooie trui in de winkel. Wat doe je?

- Ik koop die onmiddellijk. **A**
- Ik kijk eerst of ik genoeg geld heb. **C**
- Ik heb genoeg truien. Ik geef mijn geld niet uit. **B**

De meest voorkomende letter is:...
Ik ben…

THEMA

GELD UITGEVEN ALS GEZIN IS… DE JUISTE KEUZES MAKEN

2. Vierde leerjaar

DOELSTELLING

De leerlingen weten dat:

- het gezinsbudget vooral bestaat uit het loon of de lonen van hun ouder(s);
- niet iedereen evenveel verdient;
- wie ziek, werkloos of niet in de mogelijkheid is om te werken (bijvoorbeeld door een handicap), kan rekenen op een vervangingsinkomen;
- er in het gezin een aantal dagelijkse (voeding), maandelijkse (huur, water, elektriciteit, gas) en jaarlijkse (verzekeringen, lidgeld) vaste kosten zijn.

2.1. Voorbereiding

Tips ter voorbereiding van het spel

- De leerlingen zoeken op en bespreken welke uitgaven een gezin dagelijks, maandelijks en jaarlijks heeft.
- De leerlingen doen met hun ouders de wekelijkse boodschappen. Ze bekijken de prijzen in de winkel of op het kasticket. Zo zijn ze voorbereid op de 'Wat kost…?'-quiz.
- De leerlingen zoeken informatie over de mogelijke vervangingsinkomens en bespreken ze in de klas.

Tip: Ook leuk om te doen!

- De leerlingen stellen hun 'droomberoep' voor of beelden het uit en vertellen waarom ze voor dit beroep kiezen.
- Misschien wil een ouder wel eens komen vertellen over zijn/haar bijzonder beroep.

Voorbereidingen op een dagje winkelen op de GeldWeg

Hoe groot is ons budget? Wat moeten we er van betalen?
De leerlingen worden verdeeld in maximaal vijf groepjes. Ongeacht het aantal leerlingen speelt de groep een gezin van vier personen (twee volwassenen en twee kinderen). Elk gezin beschikt over een weekbudget van 400 euro. Behalve de boodschappen, bepaald in de winkelopdrachten, moeten van dit budget nog een aantal vaste kosten, zoals de elektriciteits- en de verwarmingskosten, de huur, gsm/internet en de waterfactuur betaald worden.
Elk gezin krijgt een budgetplanner.

Wat is er te koop in de winkels op de GeldWeg?
Doorblader 'De Winkelkrant' en maak de boodschappenlijst op.

Wat moet er zeker in je winkelmandje liggen? Alles voor:

- de dagelijkse hygiëne (zeep, tandpasta, zakdoekjes);
- een lievelingsontbijt (brood, ontbijtgranen, beleg);
- het favoriete middagmaal (boterhammen met beleg, een salade, pasta, aardappelen, vis, vlees);
- een lekker avondmaal (pasta, groenten, vlees, vis, brood met beleg);
- een niet te missen tussendoortje (fruit, yoghurt, snoep).

Denk eraan dat je gezin uit vier personen bestaat en dat je aankopen doet voor één week!

Oh neen, onverwachte kosten!
Eén gezinslid heeft dringend een nieuwe broek of een rok en een T-shirt nodig.

Joepie! Vrije tijd!
Winkelen is ook iets leuks kopen voor in de vrije tijd.

Voorbereidende profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'
Het dagje winkelen start met de profieltest 'Ben je een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'.
De test wordt tot op het einde van het spel bewaard door de leerkracht of door de leerlingen.
De profieltest is beschikbaar via de QR-code en als bijlage bij de spelregels.

2.2. Het spel

De klas wordt verdeeld in maximaal vijf groepjes. Elke groep, ongeacht het aantal leerlingen, speelt het spel als een gezin van vier personen (twee volwassenen en twee kinderen). Elke groep neemt plaats aan een huisje op het GeldWeg-spelbord. Keuzes over de aankopen worden samen en in overleg gemaakt. Elke leerling krijgt zijn/haar beurt aan het spelbord.
Het gezin krijgt een weekbudget van 400 euro om te gaan winkelen en om de vaste kosten te betalen. Elk gezin krijgt een budgetplanner.

Winkelopdrachten

Kies uit 'De Winkelkrant' voor:

Opdracht 1
Alle benodigdheden om voor je gezin van vier personen voor een week een ontbijt, een middag- en een avondmaal klaar te maken. Vergeet ook het tussendoortje niet! Koop eerst wat je nodig hebt voor één dag. Om te weten wat een gezin wekelijks (gemiddeld) aan deze boodschappen uitgeeft, worden de producten uit de Winkelkrant, gemarkeerd met *, vermenigvuldigd met 7. De producten staan aangeduid op 'De Winkelkrant'.

De producten nodig voor de dagelijkse hygiëne, want in de badkamerkast ontbreken er al enkele (tandpasta, zeep, douchegel).

Opdracht 2
Een nieuwe broek of rok en T-shirt. Een gezinslid is dringend aan nieuwe kleding toe.

Opdracht 3
Iets leuks voor in de vrije tijd. Dit hoort ook bij een dagje winkelen.

Meer kopen mag… maar let op je budget!

Spelverloop

1. De groep die het hoogste aantal ogen gooit met de dobbelsteen is als eerste aan zet en kiest de kleur van zijn pion. De kleur van de pion stemt overeen met de kleur van het bijbehorende huisje op het GeldWeg-bord. Dit wordt de vertrek- en aankomstplaats voor het dagje winkelen.

2. Het verloop van de GeldWeg wordt aangegeven door de pijl die vertrekt aan het huisje.

3. Als je voor een winkel staat en je gooit meer ogen dan nodig om de winkel binnen te gaan, dan ga je toch de winkel binnen. Je doet je aankopen en je stapt met de rest van het aantal ogen de winkel weer uit. Op die manier ga je langs in elke winkel.

4. Je doet in elke winkel minstens één aankoop, behalve in de Fastfood en de Fun&Food.

5. Je noteert de uitgaven van je aankopen op de budgetplanner. Om te weten hoeveel je gezin wekelijks (gemiddeld) uitgeeft aan boodschappen, worden de producten uit de Winkelkrant, gemarkeerd met *, vermenigvuldigd met 7.

6. Kom je op of voorbij een logo, dan is het tijd om de rekeningen te betalen van de huur, het verbruik van water en elektriciteit, de verwarming en de gsm/internet. Het vermelde bedrag noteer je op de budgetplanner als bewijs dat de factuur betaald is.

7. Kom je in de buurt van de Fastfood of de Fun&Food, dan kies je zelf of je daar iets wilt kopen. Je bent niet verplicht in deze winkels binnen te gaan. Heb je niets nodig, dan ga je gewoon rechtdoor.

8. Kom je op '?', dan neem je een bijbehorend kaartje. Je voert de opdracht uit, je vult de budgetplanner in en je legt het kaartje terug onderaan de stapel.

9. Het spel eindigt als je geld op is of als je terug thuiskomt.

10. Om je huis binnen te gaan moet je het juiste aantal ogen met de dobbelsteen gooien. Gooi je te veel ogen, dan keer je op de GeldWeg terug.

11. Zodra je thuis bent, is het tijd voor de eindafrekening. Noteer op je budgetplanner:
    - hoeveel geld je in totaal uitgaf bij het winkelen;
    - het totaal van de vaste kosten (huur, gsm, water, elektriciteit, verwarming, gsm/internet);
    - het bedrag dat je eventueel uitgaf in de Fastfood of in de Fun&Food;
    - wat je eventueel gewonnen of verloren hebt met de '?'-kaartjes.

Bereken het eindresultaat.

Nabespreking

Na een dagje winkelen is het tijd voor de realiteit. Wat zeggen de rekeningen?

- Was je in staat om binnen het budget voor jouw gezin te zorgen?
- Of kwam je toch nietsvermoedend in de rode cijfers terecht?
- Wat had je beter niet gekocht? Zijn alle facturen betaald?
- Dacht je bij het winkelen aan jouw gezondheid, het milieu en duurzaamheid?

Als afsluiter van het GeldWeg-avontuur neem je er de profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?' weer bij. De letters A, B en C krijgen nu hun echte betekenis.

A = spaarder, B = uitgever en C = rekenwonder.

De resultaten van de profieltest worden vergeleken met het aankoopgedrag tijdens het winkelen op de GeldWeg.

Meer informatie over omgaan met geld/kinderen en geld:
www.nibud.nl

2.3. En zo kunnen we nog even doorgaan…

Zoals reeds is aangegeven, is de GeldWeg uiterst geschikt om te linken aan andere thema's of vakken.

Heb jij je laten verleiden door de reclamefolders?
Kennistest 'Verborgen verleiders', beschikbaar via de QR-code

Heb je tijdens het winkelen ook gedacht aan je gezondheid?
Kennistest 'Gezondheid', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over gezonde voeding:
www.gezondheid.be

Hoe milieubewust was je dagje winkelen?
Kennistest 'Milieu', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over afvalvrij winkelen:
www.ovam.be

2.4. Profieltest – vierde leerjaar

'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'

Je krijgt van je ouders extra zakgeld. Wat doe je ermee?

- Ik zet het op mijn spaarrekening. Ik spaar voor een nieuw videospel. **A**
- Ik spaar een deel en gebruik de rest om bij te leggen bij mijn nieuwe sportschoenen. **C**
- Ik ga onmiddellijk naar de Multimediashop om de nieuwste cd van mijn favoriete groep. **B**

Je wilt een nieuw skateboard. Wat doe je?

- Ik haal het nodige geld uit mijn spaarvarken of van mijn spaarrekening. **B**
- Ik loop eerst eens langs in de Kringloopwinkel. **A**
- Ik bekijk alle reclamefolders om de prijzen te vergelijken. **C**

Hoe denk je over geld?

- Geld dient om uit te geven. **B**
- Ik verdeel mijn geld: om de maandelijkse kosten te betalen, om eten en kleren te kopen, de rest spaar ik. **C**
- Ik zet elke maand een vast bedrag op mijn spaarrekening. **A**

Wat zou je doen als je morgen 2500 euro wint met de Lotto?

- Ik zet alles op mijn spaarrekening. Een mooi appeltje voor de dorst. **A**
- Ik vertrek onmiddellijk voor enkele maanden op reis. **B**
- Ik spaar de helft. Met de rest koop ik toch iets extra. **C**

Je ziet een mooie trui in de winkel. Wat doe je?

- Ik bekijk of er deze maand nog geld voor is. **C**
- Ik heb genoeg truien. Ik geef daar nu geen geld aan uit. **A**
- Die wil ik hebben! **B**

De meest voorkomende letter is:...

Ik ben…

E Derde graad

THEMA
BLIJF BAAS OVER JE GELD. PLANNEN LOONT!

1. Vijfde leerjaar

DOELSTELLING

De leerlingen weten dat:

- inkomsten en uitgaven plannen financiële problemen voorkomt;
- sparen belangrijk is om onvoorziene kosten te overbruggen;
- er verschillende betaalmogelijkheden bestaan (geld, kredietkaarten);
- lenen soms nodig en nuttig kan zijn, maar ook gevaren inhoudt:
  - als je geld leent bij een bank betaal je rente;
  - als je leent, betaal je altijd meer terug dan het geleende bedrag;
  - als je te veel leent, dreigen er problemen;
  - je leent enkel voor duurzame dingen zoals een huis of een zelfstandige zaak.

1.1. Voorbereiding

Tips ter voorbereiding van het spel

- De leerlingen zoeken informatie en reclame op over lenen.
- De leerlingen doen een aankoop en lenen het geld bij de bank aan de tarieven uit de reclamefolders.
- Ze berekenen hoeveel ze uiteindelijk aan de bank terugbetalen.
- De leerlingen zoeken welke jaarlijkse kosten een gezin zoal heeft bovenop de maandelijkse en dagelijkse uitgaven.
- De leerlingen gaan mee winkelen met hun ouders, bekijken en vergelijken de prijzen, een goede voorbereiding voor een kleine prijzenquiz in de klas.

Tip: Ook leuk om te doen!

- Breng met de klas een bezoekje aan een bank.
- Nodig eens een bankdirecteur uit naar de klas.

Voorbereidingen op een dagje winkelen op de GeldWeg:

Wat is ons budget? Wat moeten we er allemaal van betalen?
De leerlingen worden verdeeld in maximaal vijf groepjes. Elke groep speelt het spel op basis van een gezinsfiche. De gezinnen zijn verschillend van samenstelling, hebben een verschillend maandelijks inkomen en een verschillend uitgavenpatroon. Alle informatie over inkomsten en uitgaven staat vermeld op de fiche. Tijdens het dagje winkelen op de GeldWeg worden de aankopen gedaan zoals vermeld in de winkelopdrachten.

Elk gezin krijgt een budgetplanner.

Wat is er te koop in de winkels op de GeldWeg?
Doorblader 'De Winkelkrant' en maak de boodschappenlijst op.

Wat moet er zeker in je winkelmandje liggen? Alles voor:
- de dagelijkse hygiëne (zeep, tandpasta, zakdoekjes);
- het ontbijt (brood, ontbijtgranen, beleg);
- het middagmaal (boterhammen met beleg, een salade, pasta, aardappelen, vis, vlees);
- het avondmaal (pasta, groenten, vlees, vis, brood met beleg);
- een tussendoortje (fruit, yoghurt, snoep).

Hou daarbij altijd rekening met de grootte van het gezin!

Oh neen, onverwachte kosten!
Een gezinslid heeft dringend een nieuwe broek of een rok en een T-shirt of een bloes nodig.

Joepie! Vrije tijd!
Winkelen is ook iets leuks kopen voor in de vrije tijd.

Staan er nog extra aankopen op de gezinsfiche?
Ook de extraatjes, die per gezin zijn bepaald in de gezinsfiche, moeten gekocht worden.

Voorbereidende profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'
Het dagje winkelen start met de profieltest 'Ben je een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'.
De test wordt tot op het einde van het spel bewaard door de leerkracht of door de leerlingen.

De profieltest is beschikbaar via de QR-code en als bijlage bij de spelregels.

1.2. Het spel

De leerlingen worden verdeeld in maximaal vijf groepen. Elke groep is het gezin zoals beschreven in de gezinsfiche. Alle inkomsten (lonen, bijverdiensten) en uitgaven (huur, verzekeringen, lidgeld) staan vermeld op de fiche of kunnen berekend worden. De keuzes voor de aankopen worden per gezin in overleg gemaakt. Iedereen krijgt zijn/haar beurt aan het spelbord. Tijdens het spel worden vijf opdrachten afgewerkt.

Elk gezin krijgt een budgetplanner.

Winkelopdrachten

Kies uit 'De Winkelkrant' voor:

Opdracht 1
Alle benodigdheden om voor je gezin voor één dag een ontbijt, een middag- en een avondmaal te bereiden. Ook een overheerlijk tussendoortje hoort in het winkelkarretje. Om te weten wat je gezin gemiddeld per maand uitgeeft, worden de producten uit de Winkelkrant, gemarkeerd met *, vermenigvuldigd met het aantal dagen van de maand, waarin je het spel speelt.

De producten nodig voor de dagelijkse hygiëne, want er ontbreken er al enkele in de badkamerkast (douchegel, tandpasta, shampoo).

Opdracht 2
Een nieuwe broek of rok en T-shirt of bloes, want een gezinslid is dringend aan nieuwe kleding toe.

Opdracht 3
Iets leuks voor in de vrije tijd. Ook leuke dingen kopen hoort bij een dagje winkelen.

Opdracht 4
De huur, de elektriciteits-, verwarmings- en waterfactuur, maar ook de verzekeringen en de lidgelden liggen op de GeldWeg. Jaarlijkse onkosten worden herleid (gedeeld door 12) tot een maandelijkse uitgave. Alle facturen moeten zeker worden betaald.

Opdracht 5
Ook de extra aankopen of kosten zoals vermeld op de gezinsfiche moeten betaald worden.

Spelverloop

1. De groep die het hoogste aantal ogen gooit met de dobbelsteen is als eerste aan zet en kiest de kleur van zijn pion. De pion stemt overeen met de kleur van een huisje op het GeldWeg-bord. Het huisje is de vertrek- en aankomstplaats van het dagje winkelen.

2. De groep die het eerste aan de beurt is, kiest als eerste zijn gezinsfiche.

3. Het verloop van de GeldWeg wordt aangegeven door de pijl die vertrekt aan het huisje.

4. Als je voor een winkel staat en je gooit meer ogen dan nodig om de winkel binnen te gaan, dan ga je toch de winkel binnen. Je doet jouw aankopen en stapt met de rest van het aantal ogen de winkel weer uit. Op die manier ga je langs in elke winkel.

5. Je doet in elke winkel minstens één aankoop, behalve in de Fastfood en de Fun&Food.

6. Je noteert de uitgaven van je aankopen op de budgetplanner. Om te weten hoeveel je gezin (gemiddeld) per maand uitgeeft aan boodschappen, worden de producten uit de Winkelkrant, gemarkeerd met *, vermenigvuldigd met het aantal dagen van de maand, waarin je het spel speelt. De producten staan aangegeven in 'De Winkelkrant'.

7. Kom je op of voorbij een logo dat staat voor huur, gsm/internetverbruik, verzekeringen, lidgeld, elektriciteit, verwarming of water, dan is het tijd om de factuur te betalen. Het in de gezinsfiche vermelde bedrag noteer je op de budgetplanner als bewijs dat de factuur is betaald.

8. Kom je op of voorbij een logo (bv. hospitalisatieverzekering) dat voor jouw gezin niet van toepassing is, dan hoef je ook niets te betalen en stap je gewoon verder.

9. Kom je in de buurt van de Fastfood of de Fun&Food, dan kies je zelf of je daar iets wilt kopen. In deze winkels ben je niet verplicht om binnen te gaan. Heb je niets nodig, ga dan gewoon verder.

10. Kom je op een '?', dan neem je een bijbehorend kaartje. Je voert de opdracht uit, vult de budgetplanner in en legt het kaartje terug onderaan de stapel.

11. Het spel eindigt als je geld op is of als je weer thuiskomt.

12. Om je huis binnen te gaan moet je het juiste aantal ogen met de dobbelsteen gooien. Gooi je te veel ogen, dan keer je op de GeldWeg terug.

13. Zodra je thuis bent, is het tijd voor de eindafrekening. Noteer op je budgetplanner:
    - het totaalbedrag dat je uitgaf tijdens het winkelen;
    - het totaal van alle andere kosten;
    - wat je eventueel 'gewonnen' of 'verloren' hebt met de '?'-kaartjes;
    - je eventuele uitgaven in de Fastfood en de Fun&Food.

Bereken het eindresultaat.

Nabespreking

Na een dagje winkelen is het tijd voor de realiteit. Wat zeggen de rekeningen?

- Was je in staat om binnen het budget voor jouw gezin te zorgen?
- Of kwam je toch nietsvermoedend in de rode cijfers terecht?
- Wat had je beter niet gekocht? Zijn alle facturen betaald?
- Dacht je bij het winkelen aan jouw gezondheid, het milieu en duurzaamheid?

Als afsluiter van het GeldWeg-avontuur neem je er de profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?' terug bij. De letters a, b en c krijgen nu hun echte betekenis.

A = spaarder, B = rekenwonder en C = uitgever

De resultaten van de profieltest worden vergeleken met het aankoopgedrag tijdens het winkelen op de GeldWeg.

Meer informatie over omgaan met geld/kinderen en geld:
www.nibud.nl

1.3. En zo kunnen we nog even doorgaan

Zoals reeds is aangegeven, is de GeldWeg uiterst geschikt om te linken aan andere thema's of vakken.

Heb jij je laten verleiden door de reclamefolders?
Kennistest 'Verborgen verleiders', beschikbaar via de QR-code

Heb je tijdens het winkelen ook gedacht aan je gezondheid?
Kennistest 'Gezondheid', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over gezonde voeding:
www.gezondheid.be

Hoe milieubewust was je dagje winkelen?
Kennistest 'Milieu', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over afvalvrij winkelen:
www.ovam.be

Hoe milieubewust en duurzaam was je dagje winkelen?
Kennistest 'Milieu – duurzaamheid', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over duurzaamheid:
www.oost-vlaanderen.be en www.gezondheid.be

Heb jij je laten verleiden door de reclamefolders?
Kennistest 'Verborgen verleiders', beschikbaar via de QR-code

1.4. Profieltest – vijfde leerjaar

'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'

Naast mijn dagelijkse job probeer ik maandelijks nog wat bij te verdienen.

- Dat geld is mijn appeltje voor de dorst. **A**
- Met dat geld kan ik de lening sneller afbetalen. **B**
- Met dat geld doe ik maandelijks extra uitgaven. **C**

Een van de kinderen wil nu een nieuwe fiets? Wat doe je?

- Als beloning voor een goed rapport kan dat. **C**
- Even wachten, er moet nog wat worden gespaard. **A**
- We bekijken alle reclamefolders om te zien of we een koopje kunnen doen. **B**

Hoe denk jij over geld?

- Geld moet rollen. Er komt toch elke maand vers geld op de rekening. **C**
- Ik verdeel het geld over een aantal dagelijkse en maandelijkse uitgaven. Als alles is betaald, gaat de rest van het geld op de spaarrekening. **A**
- Ik leef zuinig en spaar voor mijn grote droom: een reis rond de wereld. **B**

Als ik op zoek ga naar een beter betaalde job, dan is dat omdat:

- Ik meer wil verdienen om meer te kunnen sparen. **A**
- Ik meermaals per jaar op vakantie wil gaan. **C**
- Ik iets minder zou moeten rekenen om rond te komen. **B**

Als ik niet rondkom met mijn budget, dan:

- Moet ik dringend mijn budget beter plannen. **B**
- Moet ik dringend besparen en meer sparen. **A**
- Ga ik gewoon lenen. **C**

De meest voorkomende letter is:...
Ik ben…

2. Zesde leerjaar

THEMA
KOPEN OP KREDIET

DOELSTELLING

De leerlingen kennen:

- de mogelijkheden en de gevaren van kopen op krediet;
- de mogelijke oorzaken waardoor gezinnen in de schulden geraken.

De leerlingen staan kritisch(er) tegenover:

- de reclame over zgn. 'goedkope leningen';
- de aanschaf van kredietkaarten aangeboden door bepaalde winkelketens en postorderbedrijven.

De leerlingen hebben inzicht in:

- de manieren waarop schulden kunnen worden vermeden;
- hoe en waar iemand met financiële problemen hulp kan vragen.

2.1. Voorbereiding

Tips ter voorbereiding van het spel

- De leerlingen zoeken informatie op over kredietkaarten.
- De leerlingen simuleren een aankoop uit een reclamefolder met een kredietkaart en berekenen hoeveel ze uiteindelijk aan de bank zullen moeten betalen.
- De leerlingen zoeken informatie op over de oorzaken van financiële problemen.
- De leerlingen gaan mee winkelen en bekijken en vergelijken de prijzen. Zo zijn ze voorbereid op de 'Wat kost…?'-quiz.

Tip: Ook leuk om te doen!

- Breng een bezoek aan het OCMW van je gemeente.
- Beluister in de klas de getuigenis van een OCMW-cliënt met financiële problemen.

Voorbereidingen op een dagje winkelen op de GeldWeg:

Wat is ons budget? Wat moeten we er allemaal van betalen?
De leerlingen worden verdeeld in maximaal vijf groepjes. Elke groep speelt het spel op basis van een gezinsfiche. De gezinnen zijn verschillend van samenstelling, hebben een verschillend maandelijks inkomen en een verschillend uitgavenpatroon. Alle informatie over inkomsten en uitgaven staat vermeld op de fiche. Tijdens het dagje winkelen op de GeldWeg worden de aankopen gedaan zoals vermeld in de winkelopdrachten.

Elk gezin krijgt een budgetplanner en een boodschappenlijst.

Wat is er te koop in de winkels op de GeldWeg?
Doorblader 'De Winkelkrant'.

Wat moet er zeker in je winkelmandje liggen? Alles voor:
- de dagelijkse hygiëne (zeep, tandpasta, zakdoekjes);
- het ontbijt (brood, ontbijtgranen, beleg);
- het middagmaal (boterhammen met beleg, een salade, pasta, aardappelen, vis, vlees);
- het avondmaal (pasta, groenten, vlees, vis, brood met beleg);
- een tussendoortje (fruit, yoghurt, snoep).

Hou daarbij altijd rekening met de grootte van het gezin!

Oh neen, onverwachte kosten!
Eén gezinslid heeft dringend een nieuwe broek of rok en een T-shirt of een bloes nodig.

Joepie! Vrije tijd!
Winkelen is ook iets leuks kopen voor in de vrije tijd.

Staan er nog extra aankopen op de gezinsfiche?
Ook de extraatjes, die per gezin zijn bepaald in de gezinsfiche, moeten worden gekocht.

Het boodschappenlijstje opmaken
Maak op basis van 'De Winkelkrant' het boodschappenlijstje op.

Voorbereidende profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'
Het dagje winkelen start met de profieltest 'Ben je een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'. De test wordt tot op het einde van het spel bewaard door de leerkracht of door de leerlingen. De profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?' is beschikbaar via de QR-code en als bijlage bij de spelregels.

2.2. Het spel

De leerlingen worden verdeeld in maximaal vijf groepen. Elke groep is een gezin zoals beschreven in de gezinsfiche. Alle inkomsten (lonen, bijverdiensten) en uitgaven (huur, verzekeringen, lidgelden, leningen, aankopen op krediet) staan vermeld op de fiche of kunnen worden berekend. De keuzes voor de aankopen worden per gezin in overleg gemaakt. Iedereen krijgt zijn/haar beurt aan het spelbord. De groep duidt iemand aan die de uitgaven noteert op de budgetplanner. Tijdens het spel worden vijf opdrachten afgewerkt.

Elk gezin beschikt over een budgetplanner.

Winkelopdracht
Kies uit 'De Winkelkrant' voor:

Opdracht 1
Alle benodigdheden om voor je gezin voor één dag een ontbijt, een middag- en een avondmaal te bereiden. Ook een overheerlijk tussendoortje hoort in het winkelkarretje. Om te weten wat je gezin maandelijks gemiddeld aan voeding uitgeeft, worden de producten uit de Winkelkrant, gemarkeerd met *, vermenigvuldigd met het aantal dagen van de maand, waarin je het spel speelt.

De producten nodig voor de dagelijkse hygiëne (douchegel, tandpasta, shampoo, …).

Opdracht 2
Een nieuwe rok of broek en T-shirt of bloes. Een gezinslid is dringend aan nieuwe kleding toe.

Opdracht 3
Iets leuks voor in de vrije tijd. Leuke dingen kopen hoort ook bij een dagje winkelen.

Opdracht 4
De huur, de elektriciteits-, de verwarmings- en de waterfactuur, maar ook de verzekeringen, de lidgelden en de leningen liggen op de GeldWeg. Jaarlijkse onkosten worden herleid (gedeeld door 12) tot een maandelijkse uitgave. Alle facturen moeten zeker worden betaald.

Opdracht 5
Ook de extra aankopen of kosten zoals vermeld op de gezinsfiche moeten betaald worden.

Spelverloop

1. De groep die het hoogste aantal ogen gooit met de dobbelsteen is aan zet en kiest eerst de kleur van zijn pion. De pion stemt overeen met de kleur van een huisje op het GeldWeg-bord. Het huisje is de vertrek- en aankomstplaats van het dagje winkelen.

2. De groep die eerst aan zet is, kiest ook als eerste zijn gezinsfiche.

3. Het verloop van de GeldWeg wordt aangegeven door de pijl die vertrekt aan het huisje.

4. Als je voor een winkel staat en je gooit meer ogen dan nodig om de winkel binnen te gaan, dan ga je toch de winkel binnen. Je doet jouw aankopen en je stapt met de rest van het aantal ogen de winkel weer uit. Op die manier ga je langs in elke winkel.

5. Je doet in elke winkel minstens één aankoop behalve in de Fastfood en de Fun&Food.

6. Je noteert de uitgaven van je aankopen op de budgetplanner. Om te weten hoeveel je gezin (gemiddeld) maandelijks uitgeeft aan boodschappen, worden de producten uit de Winkelkrant, gemarkeerd met *, vermenigvuldigd met het aantal dagen van de maand, waarin je het spel speelt. De producten staan aangegeven in 'De Winkelkrant'.

7. Kom je op of voorbij een logo dat staat voor huur, gsm/internetverbruik, verzekeringen, lidgeld, elektriciteit, verwarming, water of leningen, dan is het tijd om de factuur te betalen. Het in de gezinsfiche vermelde bedrag noteer je op de budgetplanner als bewijs dat de factuur is betaald.

8. Kom je op of voorbij een logo (bv. hospitalisatieverzekering of lening) dat voor jouw gezin niet van toepassing is, dan hoef je ook niets te betalen en stap je gewoon verder.

9. Kom je in de buurt van de Fastfood of de Fun&Food, dan kies je zelf of je daar iets wilt kopen. In deze winkels ben je niet verplicht om binnen te gaan. Heb je niets nodig, ga dan gewoon rechtdoor.

10. Kom je op een '?', neem dan een bijbehorend kaartje. Je voert de opdracht uit, vult de budgetplanner in en legt het kaartje terug onderaan de stapel.

11. Het spel eindigt als je geld op is of als je terug thuiskomt.

12. Om je huis binnen te gaan, moet je het juiste aantal ogen met de dobbelsteen gooien. Gooi je te veel ogen, dan keer je op de GeldWeg terug.

13. Zodra je thuis bent, is het tijd voor de eindafrekening. Noteer op je budgetplanner:
    - het totaalbedrag dat je uitgaf tijdens het winkelen;
    - het totaal van alle andere kosten;
    - wat je eventueel 'gewonnen' of 'verloren' hebt met de '?'-kaartjes;
    - de eventuele uitgaven in de Fastfood en de Fun&Food.

Bereken het eindresultaat.

Nabespreking

Na een dagje winkelen is het tijd voor de realiteit. Wat zeggen de rekeningen?
- Was je in staat om binnen het budget voor jouw gezin te zorgen?
- Of kwam je toch nietsvermoedend in de rode cijfers terecht?
- Wat had je beter niet gekocht? Zijn alle facturen betaald?
- Dacht je ook aan jouw gezondheid en aan het milieu?

- Deden enkele leningen of kredietafbetalingen jou de das om of viel dat al bij al behoorlijk mee?
- Zou jij je een breedbeeldtelevisie aanschaffen op afbetaling?

Als afsluiter van het GeldWeg-avontuur neem je er de profieltest 'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?' weer bij. De letters A, B en C krijgen nu hun echte betekenis.

A = spaarder, B = rekenwonder en C = uitgever.

De resultaten van de profieltest worden vergeleken met het aankoopgedrag tijdens het winkelen op de GeldWeg.

Meer informatie over omgaan met geld/kinderen en geld:
www.nibud.nl

2.3. En zo kunnen we nog even doorgaan

Zoals reeds is aangegeven, is de GeldWeg uiterst geschikt om te linken aan andere thema's of vakken.

Heb jij je laten verleiden door de reclamefolders?
Kennistest 'Verborgen verleiders', beschikbaar via de QR-code

Heb je tijdens het winkelen ook gedacht aan je gezondheid?
Kennistest 'Gezondheid', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over gezonde voeding:
www.gezondheid.be

Hoe milieubewust was je dagje winkelen?
Kennistest 'Milieu', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over afvalvrij winkelen:
www.ovam.be

Hoe milieubewust en duurzaam was je dagje winkelen?
Kennistest 'Milieu - duurzaamheid', beschikbaar via de QR-code

Meer informatie over duurzaamheid:
www.oost-vlaanderen.be en www.gezondheid.be

Heb jij je laten verleiden door de reclamefolders?
Kennistest 'Verborgen verleiders', beschikbaar via de QR-code

2.4. Profieltest – zesde leerjaar

'Ben jij een spaarder, een uitgever of een rekenwonder?'

Naast mijn dagelijks job probeer ik maandelijks nog wat bij te verdienen.
- Dat geld is mijn appeltje voor de dorst. **A**
- Met dat geld kan ik de leningen of aankopen op krediet sneller afbetalen. **B**
- Met dat geld doe ik maandelijks extra uitgaven. **C**

Eén van de kinderen wil nu een bromfiets? Wat doe je?
- Als beloning voor een goed rapport kan dat. **C**
- Even wachten, er moet nog wat worden gespaard. **A**
- We bekijken de Koopjeskrant om te zien of we een koopje kunnen doen. **B**

Hoe denk jij over geld?
- Geld moet rollen. Elke maand staat er weer nieuw geld op de rekening. **C**
- Ik verdeel het geld over een aantal dagelijkse en maandelijkse uitgaven. Als alles is betaald, gaat de rest van het geld op de spaarrekening. **A**
- We leven zuinig en zetten elke maand een vast bedrag op de spaarrekening. **B**

Als ik op zoek ga naar een beter betaalde job is dat omdat:
- Ik meer wil verdienen om meer te kunnen sparen. **A**
- Ik meermaals per jaar op vakantie wil gaan. **C**
- Ik minder op krediet zou moeten kopen. **B**

Als ik niet rondkom met mijn budget, dan:

- Moet ik dringend mijn budget beter plannen. **B**
- Moet ik dringend besparen en meer sparen. **A**
- Ga ik gewoon lenen. **C**

De meest voorkomende letter is:...
Ik ben...

Eigen notities:

© BudgetInZicht Oost-Vlaanderen heeft in 2021 de intellectuele eigendomsrechten verkregen en de publicatie geüpdatet.

CAW Oost-Vlaanderen
Oude Houtlei 124
9000 Gent
0491/39 49 26
www.cawoostvlaanderen.be

Oorspronkelijke realisatie:

Auteurs: OCMW Zottegem en Provincie Oost-Vlaanderen
© 2013 Uitgeverij Politeia nv / Uitgeverij ASP nv
Ravensteingalerij 28, 1000 Brussel
tel. 02 289 26 10, fax 02 289 26 19
info@politeia.be
www.politeia.be
info@aspeditions.be
www.aspeditions.be

D/2013/11.161/023
ISBN 978 90 5718 267 9

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.